

Δράση: Επιμόρφωση εκπαιδευτικών και μελών της εκπαιδευτικής κοινότητας
Υποδράση: Ενδοσχολική Επιμόρφωση, Επιστ.υπεύθυνη: Μαρία Λιακοπούλου

Διαπροσωπικές σχέσεις στη σχολική μονάδα και τεχνικές επικοινωνίας

Β' Μέρος

14, 15 & 16 Μαΐου 2012
17.00-21.00

Γυμνάσιο Σκιάθου

(Παπαδιαμάντη 40, Σκιάθος)

Διαπροσωπικές σχέσεις και επικοινωνία στο σχολικό περιβάλλον. Επίλυση συγκρούσεων, βελτίωση επικοινωνιακών δεξιοτήτων

*Ελένη Λυπουρλή, Διδάσκουσα Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης
Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης
agardiki@jour.auth.gr*

Στόχος του σεμιναρίου είναι η περαιτέρω εμβάθυνση στα θέματα των διαπροσωπικών σχέσεων και της διαχείρισης κρίσεων στο σχολικό περιβάλλον. Επίσης η ανάλυση των κινήτρων μάθησης καθώς και η μεθόδευση της διδασκαλίας σε ανομοιογενείς τάξεις.

Το σεμινάριο πραγματεύεται τα προβλήματα που αναφέρουν συνήθως οι εκπαιδευτικοί σε τάξεις με πολυπολιτισμική σύνθεση και επιχειρεί να διαφωτίσει πώς συνδέονται τα προβλήματα αυτά με την πολιτισμική και κοινωνική ετερότητα στο σχολείο. Μελετώνται οι δυσλειτουργικές καταστάσεις που προκύπτουν από α) τη διαγωγή και συμπεριφορά των μαθητών απέναντι σε άλλους μαθητές και στους εκπαιδευτικούς, και β) τις μεγάλες διαφορές στην σχολική επίδοση και το ρυθμό μάθησης των μαθητών. Από την άλλη πλευρά, θα συζητηθούν οι δυνατότητες που δημιουργεί η παρουσία μαθητών με διαφορετική πολιτισμική προέλευση. Σε αυτό το πλαίσιο, εξετάζονται διάφοροι εποικοδομητικοί τρόποι διαχείρισης της ετερότητας και επιδιώκεται ο αναστοχασμός των εκπαιδευτικών ως προς τις δικές τους πρακτικές αντιμετώπισης των προβλημάτων. Παρουσιάζεται η μορφολογία τυπικών προβλημάτων που απαντώνται στην τάξη και θα συζητηθεί η σχέση τους με την πολιτισμική διαφοροποίηση. Στόχος είναι η ενδυνάμωση των εκπαιδευτικών ως προς τη δυνατότητά τους να διαχειρίζονται εποικοδομητικά ποικίλες δυναμικές στην τάξη, που έχουν τις ρίζες τους σε ρητές ή άρρητες κοινωνικές κατηγοριοποιήσεις.

Είδη κρίσεων στο σχολείο, στάδια των κρίσεων, στόχοι της συμβουλευτικής διαχείρισης κρίσεων και γενικές αρχές της παρέμβασης σε καταστάσεις κρίσεων.

Διαχείριση τάξης, κανόνες και έλεγχος, μαθητές με προβληματική συμπεριφορά και επιθετικότητα. Πρόληψη προβλημάτων μέσα στην τάξη. Αντιμέτωπιση προβλημάτων και αποτελεσματικές συμπεριφορές εκπαιδευτικών, τροποποίηση συμπεριφορών μαθητών.

Κίνητρα και μάθηση των μαθητών. Θεωρίες κινήτρων. Παράγοντες που επηρεάζουν τα κίνητρα των μαθητών. Ευπάθεια κινήτρων, επανεκπαίδευση στην απόδοση αιτιολογικών προσδιορισμών, αυτοαποτελεσματικότητα, αυτοεκτίμηση, αυτοαξιολόγηση. Προσανατολισμός μαθητών ως προς το στόχο μάθησης και επίτευξης. Ενίσχυση κινήτρων για μάθηση, εσωτερικά κίνητρα.

Διδασκαλία σε ανομοιογενείς τάξεις, διαφορετικότητα στην τάξη, πολιτισμικό πλαίσιο. Πολυπολιτισμική εκπαίδευση στο σχολείο. Διαφοροποιημένη διδασκαλία ανάλογα με το επίπεδο, τη μαθησιακή ετοιμότητα, τα ενδιαφέροντα του μαθητή και προσαρμοσμένη στην πολιτισμική ετερότητα. Διαφοροποίηση του διδακτικού υλικού, των στρατηγικών μάθησης και κατάκτησης της γνώσης, και του μαθησιακού περιβάλλοντος.

Η αντίληψη του εαυτού και της ταυτότητας της δικής μας αλλά και των άλλων. Διαπροσωπική επικοινωνία και κατασκευή της αυτοεικόνας. Η σημασία του ιδανικού εαυτού των μαθητών. Παρέμβαση εκπαιδευτικού για τη ρύθμιση του ιδανικού εαυτού. Το σημαντικότερο κίνητρο του εαυτού είναι αυτό της αυτοπροαγωγής. Το φαινόμενο της αυτοϋπονόμευσης του εαυτού και η σχέση της με την αυτοεκτίμηση του μαθητή. Σχετικό είναι το θέμα της αυτοπαρουσίασης των μαθητών, ή με άλλα λόγια το πώς διαχειρίζονται την εικόνα τους προς τους άλλους. Για τη βελτίωση των επικοινωνιακών δεξιοτήτων έχουν προταθεί μια σειρά από τεχνικές στα πλαίσια της συμπεριφορικής μεταστροφής: π.χ. συστηματική απευαισθητοποίηση, γνωστική αποδόμηση, οπτικοποίηση απόδοσης κτλ.

Ο ρόλος του εκπαιδευτικού είναι να έχει ένα συνεπές σύστημα κανόνων, αμοιβών και ποινών, να κάνει κριτική στη συμπεριφορά και όχι στο πρόσωπο, να δείχνει σεβασμό στην προσωπικότητα του μαθητή και να ενισχύει την αυτοεκτίμησή του. Γενικά θα πρέπει να δημιουργεί στη σχολική τάξη θετικό διαπροσωπικό κλίμα αμοιβαίας αποδοχής και εμπιστοσύνης με συνεχή ενίσχυση, ώστε να ενθαρρύνονται οι μαθητές να εισέρχονται σε περιστάσεις επίτευξης και να έχουν μεγαλύτερο κίνητρο επιτυχίας παρά κίνητρο αποφυγής της αποτυχίας. Τέλος θα πρέπει να ενισχύεται το κίνητρο των μαθητών για μάθηση και τα εσωτερικά κίνητρα και όχι μόνο ο προσανατολισμός στην επίδοση.

Ασκήσεις και μελέτη περιπτώσεων.

Ερωτηματολόγια για εκπαιδευτικούς για απόκτηση επικοινωνιακών δεξιοτήτων:

Πόσο σας επηρεάζουν οι πολιτισμικές πεποιθήσεις και αξίες;
Πώς προσφέρετε ανατροφοδότηση;
Πώς αντιμετωπίζετε τις τάσεις ηττοπάθειας;
Πώς αντιμετωπίζετε διαπολιτισμικές δυσκολίες;
Πώς επιβεβαιώνετε, αρνείστε και απορρίπτετε;
Πώς βρίσκετε λύσεις τύπου 'κερδίζω – κερδίζεις';
Πώς αποφεύγετε μια σύγκρουση;
Πώς μπορείτε να απαντήσετε σε μη θεμιτές ερωτήσεις;
Πώς ακούτε τις καινούριες ιδέες;
Πώς αντιμετωπίζετε τα παράπονα στις μικρές ομάδες;
Πώς κάνετε πιο ενδιαφέρουσα την υποστήριξη δηλώσεων;
Πώς αντιδράτε στρατηγικά και ηθικά;
Πώς μπορείτε να αναπτύξετε στρατηγικές πειθούς;

Ενδεικτική βιβλιογραφία:

- Argyle, M. (1994). *The psychology of interpersonal behaviour* (5th ed.). London: Penguin.
- Γαλάνης, Γ. (1999). *Εισαγωγή στην ψυχολογία της καθημερινής διαπροσωπικής επικοινωνίας: Επιλεγμένα θέματα*. Αθήνα: Παπαζήσης.
- DeVitto, J. (2007). *Ανθρώπινη επικοινωνία*. Αθήνα: Έλλην.
- Elliot, S. N., Kratochwill, T. R., Cook, J. L., & Travers, J. F. (2008), Εκπαιδευτική Ψυχολογία: Αποτελεσματική διδασκαλία, αποτελεσματική μάθηση (Επιμ. Μετ.: Α. Λεονταρή & Ε. Συγκολλίτου). Αθήνα: Gutenberg.
- Giles, H., & Coupland, N. (1991). *Language: Contexts and consequences*. California: Brooks/Cole.
- Hartley, P. (1999). *Interpersonal communication*. London: Routledge.
- Holtgraves, T. (2001) *Language as social action: Social psychology and language use*. Mahwah: LEA.
- Κούρτη, Ε. (2003). *Η Επικοινωνία στο Διαδίκτυο*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Κωσταρίδου-Ευκλείδη, Α. (1998). *Τα κίνητρα στην εκπαίδευση*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Knapp, M., & Daly, J. (2003). *Handbook of interpersonal communication*. California: Sage.
- Λεονταρή, Α. (1998). *Αυτοαντίληψη*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Littlejohn, S. W., & Foss, K. A. (2012). *Θεωρίες ανθρώπινης επικοινωνίας* (9^η έκδ.). Αθήνα: Πεδίο.
- Μακρή-Μπότσαρη, Ε. (2001). *Αυτοαντίληψη και αυτοεκτίμηση: Μοντέλα, ανάπτυξη, λειτουργικός ρόλος και αξιολόγηση*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Παπαδάκη-Μιχαηλίδη, Ε. (1998). *Η σιωπηλή γλώσσα των συναισθημάτων: Η μη-λεκτική επικοινωνία στις διαπροσωπικές σχέσεις*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Σκούρτου, Ε. (επιμ.) (1997). *Θέματα Διγλωσσίας και Εκπαίδευσης*. Αθήνα: Νήσος.
- Vangelisti, A., & Knapp, M. (2004). *Interpersonal communication and human relationships*. Boston: Allyn & Bacon.
- Χατζηχρήστου, Χ. (2004). *Εισαγωγή στη σχολική ψυχολογία* (4η έκδ.). Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Watzlawick, P., Bavelas J. B, & Jackson, D. (2005). *Ανθρώπινη επικοινωνία*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.